

Restaurering och skötselåtgärder för Vadsjön, Husby Oppunda

Under hösten 2012 har Vadsjöns framtid diskuterats inom FSO, initierat av Rolf Petterssons engagemang för denna våtmark. Den 30 september inbjöd FSO till en exkursion till Vadsjön under Rolf Petterssons ledning för att på plats och tillsammans med markägare diskutera ett framtida restaureringsprojekt. Kontakter har härefter hållits med markägarna. Efter fältbesök tillsammans med markägaren (Fredrik Norberg, Torps gård) och kontakt med LS har FSO blivit lovade medel i storleksordningen ca 30 tkr.

Vid FSO:s styrelsemöte den 27 november 2012 togs följande beslut

Beslut: FSO avsätter ca 30 000 kr för initierande restaureringsåtgärder vid Vadsjön (före årskiftet 12/13 om vädret medger detta) enligt förslag från Rolf Pettersson. (se bilaga 1)

Rolf Pettersson, Flen utses till Projektledare och ansvarig för detta Vadsjöprojekt inför FSO:s styrelse.

Styrelsen beslöt även att arbeta efter en arbetsordning som Lennart E. sammanställt inför mötet (bilaga 2) och Vadsjögruppen fick i uppdrag att från FSO presentera en restaureringsplan och skötselplan för markägargruppen vid nästa möte i Januari månad 2013. (bilaga 3)

Styrelsen betonade vikten av att detta projekt marknadsförs även för våra medlemmar och att intresserade i de olika lokalklubbarna får möjlighet att delta i detta projekt initierat av FSO. Lennart fick i uppdrag att informera om projektet på hemsidan.

Restaureringsåtgärd Vadsjön november 2012 (bilaga 1)

Bekämpning av igenväxt mad och strandzon planeras i Vadsjöns NV:a del.

Del av betesmarken och maden är igenväxt med kraftig vecketåg där det tidigare fältskiktet bestod av betad strandäng med bl a kärrkavlegräs.

Den yttersta zonen mellan betesmark och vatten består av kraftig kaveldun av varierande bredd.

Avsikten är att betesputsa maden så långt det är tekniskt möjligt kommande växtsäsong och med lämplig teknik decimera vecketåg och kaveldun. Avfallet kommer att lyftas upp på land för vidarehantering.

En mera omfattande restaurering planeras till 2013. Därför är det angeläget att utföra en åtgärd nu som kan ge effekt på en känd attraktiv del av våtmarken för bl a vadare och gäss. Samtidigt bör åtgärden ge erfarenheter till en fortsatt restaurering.

Vadsjön 2013 /Restaurering och skötsel (bilaga 2)

Målbild:

A) Att restaurera och få tillbaka den fågelfauna som fanns efter tidigare restaureringsåtgärder

B) Att upprätta en skötselplan så att restaureringsåtgärderna blir mer hållbara för ett rikt fågelliv främst inriktad på en årstidsstyrd reglering av vattennivån i Vadsjön.

Kravbild från FSO

Upprätta restaureringsplan ihop med Vadsjögruppen under Rolf Petterssons ledning

Upprätta 5 årig skötselplan i Vadsjögruppens regi och få denna godkänd av alla berörda markägare.

Insatser från FSO i detta projekt

FSO medverkar med medel från LS till att en provyta maskinellt restaureras för att minimera vecketåg och kaveldun.

FSO ställer upp med ideella krafter att följa och inventera fågellivet vid Vadsjön under säsongen 2013 om restaureringsåtgärder genomförs och en adekvat skötselplan kan fastställas.

- a) Viktigt att försöka bedöma grågåsens påverkan av och på andra fågelarter genom att punktvis studera grågåsen under dess hela årscykel (se bilagt förslag på instruktion)
- b) Viktigt att studierna vid Vadsjön dokumenteras på ett standardiserat sätt (Svalan under särskilt syfte)
- c) Viktigt att flera av lokalklubbarna blir involverade i detta fältarbete

Målbild, restaurering och skötsel av Vadsjön fr.o.m. 2012 (bilaga 3)

Allmänt om Vadsjön

Vadsjön har med tiden på "naturlig väg" förändrats liksom de flesta återskapade våtmarker gör efter dagens förutsättningar. I ett ursprungligt landskap uppstod nya våtmarker kontinuerligt på grund av årliga variationer i årsmån, bäver etc. Fågelfaunan är till stor del anpassade för nya eller pionjära vattenmiljöer. Med tiden förändras de kemiska förutsättningarna och vegetationen blir mera ensartad och nedbrytningen av organiskt material som motor i näringskedjan minskar.

Hastigheten beträffande förändringarna är beroende av bl a vattnets fysiska påverkan och närings-status. Vadsjön är en mycket näringsrik miljö som kräver återkommande skötsel som liknar naturliga förhållanden så långt det är praktiskt möjligt. Det betyder att skötseln syftar till att behålla ett pionjärt tillstånd med de förutsättningar som råder i övrigt. Detta är den stora utmaningen för alla återskapade våtmarker beroende främst på näringsrikedom och vattenregimer.

Målbild (d v s det tillstånd vi vill se efter restaurering)

1. Vadsjön är en våtmark vars funktion vidmakthålls genom årstidsstyrd vattenpåverkan och vattendjup med hänsyn till övriga verksamheter.
2. Förutsättningar finns genom en varierande vegetationsstruktur som ger livsrum för en typisk fågelfauna för trakten och våtmarken.
3. Någon eller flera konstgjorda öar är anlagda med avsikt att främst få tillbaka en skrattnåskoloni.
4. Betesdjurens påverkan på omgivningarna och delar av vattnet är en viktig faktor för många fågelarter.
5. Utveckling av turism o besöksnäring inom området, många besökare en fördel för framtiden

Detta kräver:

Iståndsättningsåtgärder i början (fr o m 2013) och fortsatt årlig skötsel i olika omfattning.

I vilken omfattning skötsel krävs kan avgöras genom årliga erfarenheter.

Motiv

Människans omdaning av landskapet och påverkan av vattenflöden har kraftigt påverkat fågelfaunan. Art- och individ-sammansättningen är förändrad. Vissa arter är missgynnade andra gynnade. Det kan heller inte uteslutas att vissa arter påverkar varandra.

Genom att återskapa en årstidsstyrd vattenregim kommer man närmare naturliga förhållanden. Vintermånadernas nederbörd bunden i snö frigörs på några få veckor och fyller Vadsjösänkan under fåglarnas häckningstid, vår och sommar. En vattenregim till vilken landskapets växter och djur ursprungligen är anpassade till.

Mot den bakgrunden ökar förutsättningarna för att skapa livsrum åt missgynnade änder, rallar, vadare och doppingar